

PLUKOVNÍ DĚLOSTŘELECKÉ SKUPINY ZA ÚTOKU

Plukovník Eduard Ureš (Ulbricht)

Setkáváme se často s různými názory o tvoření plukovních dělostřeleckých skupin v útočném boji. Úkolem tohoto článku je podat několik hlavních myšlenek, které jsou rozhodující při organizaci plukovních dělostřeleckých skupin, a dát tak podnět diskusi o této otázce, aby byl doplněn a dostatečně ujasněn celý tento problém.

Polní řád čs. branné moci v čl. 38 říká: „Dělostřelecké skupiny se tvoří z dělostřeleckých součástí (útvárů) sloučených pod společným velením.

Dělostřelecké skupiny podpory pěchoty se tvoří z divisiho a přiděleného posilového dělostřelectva a minometných jednotek podle počtu pěších pluků divise.

Velitelé dělostřeleckých skupin podpory pěchoty a tanků plní palebné úkoly uložené jim veliteli podporovaných jednotek i představenými veliteli dělostřelectva.

Někdy bývá část dělostřelectva podpory přidělena pěchotě a tankům a ty ji používají jako doprovodného dělostřelectva.“

N. J. Tomilin v přednášce „Dělostřelectvo v útočném boji pěšího pluku“ (překlad VTA z r. 1952, str. 2) píše:

„Pěší prapor, útočící v pásmu do 700 m, může se za boje v hloubce setkat s odpory jednoho až dvou opěrných bodů čet, z nichž každý je na ploše 4 až 6 ha (šířky 180 až 360 m, hloubky až 180 m).

K dělostřeleckému zabezpečení zteče takových dvou opěrných bodů praporem je potřeba jednoho až dvou oddílů (každý oddíl o dvanácti hlavních může umlčet nepřítele na ploše do 6 ha). Těmito prostředky je možné také odrazit protiútok nepřítele přehradnou palbou v celém útočném pásmu praporu.

Kromě dělostřelectva nezbytného k posílení pěších praporů je třeba, aby přímému velení velitele pěšího pluku podléhal jeden až dva oddíly pro vliv na průběh boje na hlavním směru.

Může tedy být pěší pluk zesílen čtyřmi až šesti dělostřeleckými nebo minometnými oddíly, z nichž jeden až dva oddíly jsou určeny k podpoře každého pěšího praporu a jeden až dva oddíly podléhají přímému velení velitele pěšího pluku.

Taková sestava plukovní dělostřelecké skupiny o čtyřech až šesti dělostřeleckých a minometných oddílech může při přemísťování jedné třetiny z nich zabezpečit současné umlčení obranného rajonu pěší rotý a odrazení protiútoků jednoho až dvou praporů nepřítele, to je zabezpečit splnění většiny úkolů očekávajících pěší pluk za boje v hloubce obrany.

Počet oddílů plukovní dělostřelecké skupiny závisí na úloze pěšího pluku v plánu útoku divise, na množství dělostřelectva v divisi, na rázu i hloubce nepřátelské obrany a také na úkolech, které bude plnit pluk v hloubce obrany.

Pro pěší pluk útočící na hlavním směru divise, jak bylo podotknuto, může být určeno až šest dělostřeleckých a minometných oddílů a pro pluk druhého sledu až čtyři oddíly.“

A. M. Mosak v přednášce „Dělostřelectvo v útočném boji pěší divise“ (překlad VTA z r. 1952, str. 2) uvádí:

„Plukovní dělostřelecká skupina se skládá z dělostřeleckých jednotek různých ráží divisního a posilového dělostřelectva. Veliteli plukovních dělostřeleckých skupin se určují vyšší dělostřelečtí velitelé (velitelé pluků, brigád).“

Do plukovních dělostřeleckých skupin se nevčetnějí 82mm minomety pěších praporů a 120mm minomety pěšího pluku. Avšak jejich palebné možnosti na období dělostřelecké přípravy musí štáb dělostřelectva divise brát v úvahu, neboť on určuje objem palebných úkolů v období dělostřelecké přípravy pro každou ze svých dělostřeleckých skupin.

Při určování složení dělostřeleckých skupin vychází se z divisního organického dělostřelectva a dělostřelectva přiděleného divisi na všechna období dělostřeleckého útoku,

Pěší divise, která má s posilovým dělostřelectvem celkem dvanáct dělostřeleckých oddílů, může vytvořit skupiny tohoto složení:

PDS pluku útočícího na směr hlavního úderu divise — 4 oddíly,

PDS pluku na pomocném směru — 3 oddíly,

PDS pluku druhého sledu — 2 oddíly,

DDS — 3 oddíly.“

A. S. Ždanov v přednášce „Dělostřelectvo v útočném boji pěšího sboru“ (překlad VTA z r. 1952, str. 4) počítá:

„— na vytvoření čtyř plukovních dělostřeleckých skupin pěších pluků prvního sledu čtyři až pět oddílů v každé,

— na vytvoření dvou plukovních dělostřeleckých skupin pěších pluků druhého sledu průměrně po dvou až třech oddílech,

— pro organizaci tří plukovních dělostřeleckých skupin pěších pluků divise druhého sledu šest oddílů.“

I. S. Tulovskij v časopise Artillerijskij žurnál čís. 3/1943, rozvádí myšlenky takto:

„Jsme jednotného mínění, že se hromadného použití dělostřelectva, nepřetržitě jeho součinnosti s pěchotou a tanky a také nejpružnějšího velení velkému počtu dělostřeleckých jednotek použitých k zabezpečení průlomu dosáhne vytvořením plukovních, divisních a jiných dělostřeleckých skupin. Názory na jakostní a početní složení těchto dělostřeleckých skupin se však již rozcházejí.

Uvedu některé z podstatných názorů, týkající se složení plukovní dělostřelecké skupiny:

1. Složení dělostřelecké plukovní skupiny se určuje tak, aby každý prapor měl podporu jednoho oddílu a jeden oddíl ještě aby byl v rukou velitele pluku — 4 dělostřelecké oddíly.

2. K podpoře praporu na nejdůležitějším směru třeba určit nejméně dva oddíly, v rukou velitele pluku je pak nutné mít nejméně dva oddíly (zbývající prapory po oddíle) — 6 dělostřeleckých oddílů.

3. Složení dělostřelecké skupiny se podmiňuje možností účastnit se jednoduchého palebného valu (sestavit první skupinu oddílů při dvojitém palebném valu). Je-li úsek průlomu pluku široký 1 km, bude na něj třeba čtyř oddílů, na palebné soustředění mezi čarami palebného valu též jednoho oddílu a na křídla také jednoho oddílu... 6 dělostřeleckých oddílů.

4. Zkušenostmi z Veliké vlastenecké války bylo prokázáno, že při boji v hloubce je nutné mít k podpoře pěšího praporu nejméně jeden oddíl. Kromě toho musí mít velitel pěšího pluku též jeden oddíl pro sebe. Musí tedy v útočném pásmu pluku současně být v činnosti nejméně čtyři oddíly. Uvážíme-li, že část dělostřelectva bude nucena za boje měnit palebná postavení, budeme musit doplnit skupinu ještě aspoň dvěma oddíly. Jinými slovy, při tvoření dělostřelecké plukovní skupiny je třeba podle našeho názoru vyjít z rozpočtu — jeden až dva oddíly na prapor a jeden až dva oddíly v rukou velitele pluku... 6 dělostřeleckých oddílů.

5. Plukovní dělostřelecká skupina musí být takového složení, aby mohla současně působit palbou na první obranné postavení nepřítele (dva až tři zákopy). Jestliže pluk na hlavním směru dostane úsek průlomů 1 km, znamená to nutnost zničit živou sílu a palebné prostředky nepřítele, rozložené v zákopech v délce 2000 až 3000 m. Počítáme-li na oddíl 300 m, bude třeba ve skupině — 6 až 10 dělostřeleckých oddílů.

6. Do plukovní dělostřelecké skupiny třeba určit tolik oddílů, aby byla s to sama vytvořit dvojité palebné val. Podle předpokladů v předcházejících příkladech bude nutno mít ve skupině ... 10 až 11 dělostřeleckých oddílů.

7. Co se týká jakostního složení plukovní dělostřelecké skupiny, je třeba především zdůraznit, že to bude záviset na rázu nepřátelské obrany. Platí tu všeobecná zásada, že se skupina musí vyznačovat potřebnou pohyblivostí na bojišti. Z toho vyplývá, že do plukovní dělostřelecké skupiny třeba zařadit jednotky různých ráží, a to především lehké dělostřelectvo.

Nezřídka si ráz obranných zařízení nepřítele, jako jsou kamenné stavby upravené k obraně a p., vyžádá zařazení do plukovní dělostřelecké skupiny i děl těžších ráží. Počet takového dělostřelectva bude určen skutečnou potřebou, bude to baterie a v krajním případě oddíl na jednu plukovní dělostřeleckou skupinu.

Při rozboru se zaměřuji na tyto otázky:

1. Kolik dělostřeleckých oddílů má být v plukovní dělostřelecké skupině?

2. Jaké ráže mají mít oddíly v plukovní dělostřelecké skupině?

3. Jaký je nejvhodnější poměr v počtu oddílů mezi skupinami plukovními a divisními?

Při rozboru první otázky je třeba nejdříve rozebrat v bodě 5 uvedenou kalkulaci potřeby oddílů pro současnou umlčení nepřátelského postavení praporů prvního sledu.

Je účelné vycházet z takového předpokladu, když víme, že zpravidla možnosti dělostřelectva armády, sboru, divise nemohou uspokojit uvedený požadavek, a když je nám známo, že se potřebné hustoty pro průlom dosahuje příbráním dělostřelectva druhých sledů a protitankového dělostřelectva a když plánování dělostřeleckého útoku přináší veliteli dělostřelectva armády (sboru)?

Je jisté, že tento předpoklad není správný, a proto ho nebudeme dbát.

Názor připomenutý v bodě 6, že je třeba do plukovní dělostřelecké skupiny pluku prvního sledu zařadit tolik oddílů, aby mohla sama vytvořit dvojité palebné val, lze také těžko přijmout, a to proto, že za prvé — k palebnému valu plně využíváme zvláště dělostřelectva při-

braného k úkolům za dělostřelecké přípravy a podpory, abychom tím umožnili včasné zahájení přemístění dělostřeleckých skupin;

za druhé — zařazení 10 až 11 oddílů do plukovní skupiny by se musilo nepříznivě odrazit v méně početných divisních a sborových dělostřeleckých skupinách, čímž by byl do značné míry oslaben i vliv vševojskových velitelů na průběh boje;

za třetí — velký počet oddílů ve skupině znesnadňuje velení a řízení palby.

Mínění o tom, že složení plukovní dělostřelecké skupiny pluku prvního sledu má být podmíněno potřebou oddílů k provedení jednoduchého palebného valu, po případě k sestavení první skupiny dvojitého palebného valu, o čemž je zmínka v bodě 3, zasluhuje už pozornosti, protože signály k přenosu paléb ze základních čar palebného valu dává velitel pluku, neboli on tím ve skutečnosti palebný val řídí. Tyto oddíly by mu však stejně na skupinu nepostačovaly, neboť by bylo ještě třeba aspoň dvou oddílů, aby bylo dosaženo nepřetržitosti palby, když část oddílů bude nucena začít se přemísťovat vpřed. Proč bychom také nepoužili k palbám do palebného valu raději příbraných oddílů, využívající tak obvyklého omezení použití jich beze změny palebných postavení?

Z toho vidíme, že ani tento předpoklad nelze pokládat za uspokojící při kalkulaci počtu oddílů v plukovní dělostřelecké skupině pluku prvního sledu.

Všechny ostatní uvedené prameny shodují se v tom, že se počet dělostřeleckých oddílů v plukovních dělostřeleckých skupinách pěších pluků prvních sledů na směr hlavního úderu armády (třeba rozlišovat od směru hlavního úderu divise nebo sboru) při průlomu nepřátelské obrany budované v polních podmínkách pohybuje v mezích od čtyř do šesti.

Ve smyslu posledního odstavce uvedeného z Polního řádu je třeba počítat s tím, že každému praporu podřizujeme za boje v hloubce nepřátelské obrany až jeden oddíl. I když víme, že se prapor může setkat za útoku s potřebou současně umlčet dva opěrné body čet, jak uvádí N. J. Tomilin, přece jen podřizovat mu z toho důvodu už předem dva oddíly není účelné.

Velitel pluku na to má v rukou ještě svůj oddíl nebo dva, aby tak mohl tento prapor, který má důležitou úlohu v boji, ať už při zteči odporů nebo při odrazení protiútku, náležitě palbou podporovat.

Z této skutečnosti zároveň vyplývá nutnost mít v rukou velitele pluku ještě nejméně jeden dělostřelecký oddíl, neboli celkem nejméně čtyři oddíly ve skupině.

Potřeba šesti dělostřeleckých oddílů ve skupině se odůvodňuje hlavně nutnou nepřetržitostí palby, neboť jak víme, za boje v hloubce při udržení požadovaného tempa útočné operace bude v pohybu stále asi jedna třetina dělostřelectva, podporující a těsně následující pluky prvních sledů. Proto je v takových případech — a nutnost takového řešení nejvíce se lineárně v celé šířce průlomu — odůvodněno doplnit původní počet čtyř oddílů ještě dalšími dvěma na celkových šest dělostřeleckých oddílů v plukovní dělostřelecké skupině pěšího pluku prvního sledu.

Minimální počet čtyř oddílů v plukovní dělostřelecké skupině pluku prvního sledu můžeme za nynějších podmínek v našem dělostřelectvu pokládat za dobře vyhovující, a to proto, že dnes počítáme s dělostřelectvem motorisovaným, které na přemísťování ztratí poměrně málo času, než tomu bylo u dělostřelectva hipomobilního, a také proto, že

nám dokonalejší technika pojití a součinnost mezi skupinami usnadňují velení a že nám správné řízení přemístění divisních dělostřeleckých skupin dovoluje udržet nepřetržitost palby dělostřelecké podpory pluků prvního sledu.

V plukovní dělostřelecké skupině o třech oddílech nasadí velitel pluku při zasazení svého praporu druhého sledu také zpravidla svůj třetí oddíl skupiny a může pak uplatňovat svůj vliv na boj již jen doplňkovými rozkazy; manévrem palbou oddílů doprovázejících prapory. Takový vliv na boj už není tak přímý jako ten, který uplatňujeme na přímo podřízeného a po ruce jsoucího velitele oddílu. Velitel pluku může však některému praporu prvního sledu ponechat jen jednu baterii jako doprovod a ponechat si v ruce větší část oddílu i celý oddíl. Taková skupina plní svoje úkoly za daných podmínek se značnými obtížemi.

Plukovní dělostřelecká skupina s dvěma dělostřeleckými oddíly nemůže dobře plnit úkol při průlomu nepřátelské obrany na hlavním směru úderu armády, neboť oddílů, rozděleného po bateriích jako doprovod praporů prvního sledu, lze velmi těžko použít k soustředěným palbám a jeden oddíl v rukou velitele pluku nemůže plnit úkoly zabezpečení zteče jednotlivých praporů prvního sledu. Takové skupiny bude možno použít na vedlejší směr úderu armády a i v divisích na méně důležitém místě.

Plukovní dělostřelecká skupina pluku druhého sledu by neměla být o mnoho slabší než předcházející, o nichž byla řeč, neboť úkol pluku druhého sledu při zasazení v prostoru pozorováním neprozkoumaném, neznámém, nebude o nic snadnější než úkoly pluků prvního sledu. Pluk druhého sledu bývá za průlomu plně vybudované nepřátelské obrany zasazován zpravidla někde v prostoru postavení plukovních záloh nepřítele a za nepříznivých okolností může být velitel donucen jej zasadit i dříve, bude to tedy asi za hodinu až dvě od začátku útoku. Nebylo by správné takovému pluku nedat možnost organisovat součinnost s dělostřelectvem tak, jak to provádějí pluky prvního sledu, zvláště už proto, že jeho úkol nebude snazší než úkol pěších pluků prvního sledu, jak jsme již dříve poznali. Proto si v plucích druhých sledů právě tak jako u pluků prvního sledu vytváříme již v přípravném období průlomu plukovní dělostřelecké skupiny. Tyto skupiny však nemusí být hned z počátku tak početné jako skupiny pluků prvního sledu, neboť mohou být doplněny až při zasazení pluku částí oddílů pluků prvního sledu, v jejichž pásmu je zasazován. PDS pluku druhého sledu bude do zasazení pluku do boje plnit úkoly stanovené velitelem dělostřelectva divise.

Půjde tedy prakticky o to, aby pluk druhého sledu hned od začátku organisace útoku měl svou dělostřeleckou skupinu aspoň s minimálním počtem oddílů. Tento minimální počet bude záviset na důležitosti směru, na kterém je divise zasazena, na úkolu, který pro pluk druhého sledu předvídáme při jeho zasazení, a pak také na prostředcích, které máme k dispozici.

Třebaže citáty uvedené v čele této studie mluví o plukovních dělostřeleckých skupinách u pěších pluků druhého sledu v počtu dvou, tři až čtyř oddílů, neváhám vzhledem na zkušenosti nabyté při studiu cvičení a se zřetelem na naše nynější možnosti považovat jako usměrňující počet 1 až 3 oddíly ve skupině.

Také plukovní dělostřelecké skupiny divise druhého sledu sboru musí být vzhledem k rychlému spádu novodobých útočných operací zavčas organisovány. Ty nebudou zpravidla mít více než dva oddíly ve skupině.

Závěr

Závěrem shrnuji: U pěších pluků prvního sledu při přípravě průlomu nepřátelské obrany vybudované v polních podmínkách na směr hlavního úderu armády je třeba organisovat plukovní dělostřelecké skupiny v počtu 4 až 6 oddílů. Jen výjimečně se křídelní pěší pluky úderného seskupení armády mohou spokojit 3 oddíly ve skupině.

U pěších pluků prvních sledů na směr pomocného úderu armády mohou plukovní dělostřelecké skupiny zpravidla po dvou, třech oddílech a zřídka některá skupina bude mít více.

U pěších pluků druhého sledu mohou být plukovní dělostřelecké skupiny o 1 až 3 dělostřeleckých oddílech.

U pluků divise druhého sledu sboru nebudou obvykle v plukovní dělostřelecké skupině víc než dva oddíly.

Co se týká druhé otázky, t. j. jakostního složení plukovních dělostřeleckých skupin, nedávají nám uvedené zkušenosti z války úplný podklad. Nedopustíme se však chyby, jestliže z úkolů, které plní plukovní dělostřelecké skupiny za průlomu novodobé nepřátelské obrany, vyvodíme, že plukovní dělostřelecké skupiny budou organisovány zpravidla z oddílů dělostřelectva lehkého a z minometných oddílů. Jen ve výjimečných případech, vyžádá-li si to silně vybudovaná obrana nepřítelů, může být v dělostřelecké skupině na dobu potřeby zařazena baterie až oddíl dělostřelectva těžkého.

Aby pěší pluk měl na určitou dobu zabezpečenu soběstačnost při vedení boje a nepotřeboval vyžadovat palby od vyšších dělostřeleckých skupin, bylo by účelné, aby měl takové dělostřelectvo, které bude s to plnit rozkaz velitele pěšího pluku ihned a tak, aby pluk nebyl ve svém útoku zdržován. A protože úkoly, které čekají plukovní dělostřeleckou skupinu za průlomu, jsou nejrozmanitějšího druhu, bude třeba mít takové dělostřelecké oddíly, které v celku budou s to splnit všechny úkoly v nejkratším čase, a tedy bude třeba oddílů nejrozmanitějších ráží a druhů děl.

Co se pak týká použití určitých ráží v našem, nebo lépe řečeno ve středoevropském prostoru, třeba vyjít ze zkušeností z poslední světové války, které prokázaly, že prakticky není prostorů, které by zcela znemožňovaly použití našich děl. Objeví-li se přesto těžkosti, je nutno je přičíst nesprávnému použití dělostřelectva a nepředvídatosti nebo opomenutí dělostřeleckých velitelů, jejich štábů při organizaci dělostřeleckých skupin. Prakticky lze tedy všech ráží a druhů děl a minometů již v rámci divise dokonale využít a v naší úvaze budeme toho pamětlivi.

Jaké tedy budou požadavky na jakost dělostřeleckých oddílů ve skupině, vyplývající z úkolů plukovní dělostřelecké skupiny za útoku na vybudovanou obranu nepřítelů v polních podmínkách?

Především a nejvíce bude třeba v plukovní dělostřelecké skupině oddílů k rychlému umlčování, to je dělostřelectva lehkého, 76mm divisních kanonů, 105mm a 122mm houfnic a také minometů.

Pro větší účinek při umlčování a také k ničení a boření odolnějších zařízení a zbraní jsou nejvýhodnější houfnice 122mm.

K boji o velké osady, v lesích, v hluboko členitém terénu bude nevyhnutelné použít zvláště minometů.

V boji s tanky se z dělostřelectva určeného do plukovních dělostřeleckých skupin nejlépe uplatňují 76mm divisní kanony.

Závěrem tedy vyplývá: Vytváříme-li plukovní dělostřeleckou sku-

pinu o 4 oddílech na směr hlavního úderu armády v terénu částečně pokrytém osadami, lesy, mohli bychom jako možné řešení přijmout složení skupiny o jednom oddílu 76mm divisních kanonů, o jednom oddílu 160mm minometů a dvou oddílech 122mm houfnic (po případě 105mm houfnic).

K třetí otázce: Najít správný a všechny okolnosti boje předvídající poměr v počtu oddílů mezi dělostřeleckými plukovními a divisními skupinou bude zpravidla těžko.

Dopustili bychom se asi chyby, kdybychom se snažili vytvářet divisní dělostřelecké skupiny stereotypně, vždy silnější než plukovní. Zvláště dnes se tato snaha stala v našem dělostřelectvu příznačnou a setkáváme se s divisními skupinami, které i s příbranými oddíly plánují palby 15 až 17 oddílů. Odůvodňuje se to tím, že za dnešní konkrétní situace nebudou velitelé plukovních dělostřeleckých skupin s to úspěšně napláňovat palby více než tři čtyři oddíly a k tomu ještě palby minometných rot a baterií i minometů druhých sledů k nim příbraných; že k vytvoření štábů divisních dělostřeleckých skupin použijeme obvykle zkušenějších a zapracovanějších štábů brigád dělostřelecké divise a do čela skupiny postavíme zkušenějšího velitele dělostřelecké brigády; že příbrané dělostřelecké pluky není vhodné vysunovat do čela dělostřelecké sestavy a je lépe je držet co nejbližší k veliteli dělostřelectva divise vzhledem na jejich přechodné úkoly.

Tyto důvody jsou zajisté v některých případech opodstatněné; nemohou však a nesmějí mít na naše velitele takový vliv, aby neviděli jiné možnosti, jiné východisko z těžkého rozhodnutí. Vždyť naši velitelé dělostřeleckých plukovních skupin brzy dosáhnou takové úrovně, že budu s to plánovat palby a řídit boj i početnější skupiny, během prvních dní války pak najisto si tyto předpoklady osvojí. A jejich štáby také zvyšují úměrně s nimi své schopnosti. Příbrání dělostřelectva bude spíše naopak vyžadovat, aby dělostřelecké divisní skupiny, mající za úkol plánování velkého počtu příbraných dělostřeleckých oddílů, byly raději méně početné, obsahovaly menší počet „mateřských“ oddílů.

Domnívám se, že nejdůležitějším činitelem v tomto rozhodování o počtu oddílů ve skupinách určitého stupně budou úkoly, které se pro skupinu předvídají. Zkušenosti z války nás naučily, že nejdříve, nejspolehlivěji, nejuplněji je třeba vždycky vybavit ty jednotky, které plní nejtěžší úkoly, nejvíce trpí a jsou nejčastěji odkázány samy na sebe ve vševojskovém boji. To jsou pěší pluky. Nemá-li pěší pluk včasnou, mohutnou a přímou podporu palbou své dělostřelecké skupiny, opotřebovává se rychleji, ztrácí tempo, což se nakonec nepříznivě projeví i na výsledku útočného boje. Někdo namítne, že může dostat takový pluk podporu palbou z divisní dělostřelecké skupiny. Na to však válkou zkušenější velitelé pěších pluků odpovídají jednoznačně „bližší košile než kabát“, lépe silnější plukovní dělostřelecká skupina než divisní.

Jestliže předvídáme mnoho možností nepřátelských protiútoků a značně silné protiútoky, jestliže plánujeme využití úspěchu na více směrech než na jednom, očekáváme-li že nám nepřítel uchystal mnoho překvapení odpory nezjištěnými v přípravném období, předvídáme-li zvláštní manévry dělostřelectvem, bude někdy dokonce i výhodné mít silnější divisní dělostřeleckou skupinu než obvykle, početnější v oddílech a hlavních, než jsou plukovní dělostřelecké skupiny.

Závěrem nutno zdůraznit, že i když přihlížíme při tvoření plukovních a divisních dělostřeleckých skupin za daných podmínek i k technickým požadavkům dělostřelectva, přece hlavně je třeba mít na pa-

měti rozhodujícího činitele — úkoly, které jednotlivé skupiny budou nuceny za boje řešit, a ty budou základními důvody pro početnost té nebo oné skupiny; mohutnost palby v rukou velitele dělostřelectva divise nebude se pak zpravidla vyjadřovat početností skupiny, nýbrž dovedným plánováním paleb, spojením paleb všech dělostřeleckých skupin v divisi v hromadných soustředěných palby, v prostorech a na směrech, kde chce velitel divise prosadit svou vůli.

Dodatkem ke studii chtěl bych se pokusit objasnit ještě další otázku, která sice těsně nesouvisí s vytvářením dělostřeleckých skupin, je však neméně důležitá pro předcházející úvahy. Je to použití dělostřelectva druhých sledů k úkolům dělostřelecké přípravy a podpory průlomu t. zv. *příbraní dělostřelectva*.¹⁾

Nezřídka bývají oddíly *příbraného dělostřelectva* zahrnovány i do počtu jednotlivých dělostřeleckých skupin. To je zásadní chyba. Je tedy třeba jasně určit činnost a vzájemný vztah dělostřelectva posilového a *příbraného*.

Dělostřelectvo posilové nám sice stačí k vytvoření dostatečně silných dělostřeleckých skupin k splnění úkolů v taktické hloubce nepřátelské obrany, neuhradí však naši potřebu hlavní pro průlom hlavního obranného postavení nepřítele. Za tím účelem používáme k dělostřelecké přípravě, po případě i k podpoře průlomu zpravidla beze změny palebných postavení dělostřelectva a minometů druhých sledů pluků, divisi, sborů, armád i frontu (i dělostřelectva protitankového od 76 mm výše) a dělostřelecké přípravě i dělostřelectva protitankového, tvořícího dělostřelecké protitankové zálohy.

K objasnění uvádím tento příklad: Sbor při průlomu nepřátelské obrany vybudované v polních podmínkách na úseku průlomu 6 km na směru hlavního úderu armády, s potřebnou hustotou 200 dělových hlavních na 1 km stačí organickým dělostřelectvem krýt asi polovinu potřeby hlavní. Přibližně čtvrtinu potřebné hustoty hlavní uhradí posilovým dělostřelectvem a zbývající čtvrtinu uhradí dělostřelectvem *příbráným* k úkolům dělostřelecké přípravy po případě podpory průlomu — dělostřelectvem *příbraným*.

B. J. Brežnev v přednášce „Dělostřelectvo v armádní útočné operaci“ (překlad VTA z r. 1952 na str. 6) o tom píše:

„Aby se zmenšil počet pozorovatelů a palebných postavení a usnadnilo zastírání a zjednodušení přípravy paleb, umisťovaly se v několika útočných operacích v roce 1944 a 1945 celé dělostřelecké nebo minometné oddíly (3 až 4 baterie) v jednom palebném postavení, při čemž příslušní velitelé dělostřeleckých oddílů veleli z jedné pozorovatelny.“

Tato zkušenost nám říká mnoho. Je to vzorné využití vlastností organizace dělostřelectva, materiálu, velitelských kádřů. Použití materiálu plánují oddíly, skupiny, k nimž je *příbrané dělostřelectvo* připojeno, a to tak, že plánují palby šíře o úseky těchto *příbraných jednotek*, využívajíce při tom nejen společných prostorů palebných postavení, ale také jedné a téže spojovací sítě a vlastních pozorovatelů. Větší část velitelských kádřů *příbraných jednotek* může pokračovat

¹⁾ Rusky „*privlekajetsja artillerija*“. V některých přednáškách je používáno doslovného překladu „*privléká se dělostřelectvo; privlečené dělostřelectvo*“. S jazykového hlediska jsou správnější termíny „*přibírat dělostřelectvo; příbrané dělostřelectvo*“.

v plánování svých úkolů, které je čekají při zasazení jednotek jimi podporovaných v hloubce obrany.

Stojí za zmínku také způsob rozdělení příbraného dělostřelectva na vyšší jednotky a jeho přiřazení k jednotlivým dělostřeleckým skupinám.

Příbrané dělostřelectvo rozdělujeme podle počtu dělostřeleckých hlavních, kterých se nedostává divisi nebo sboru, na požadovanou průlomovou hustotu. Je při tom též třeba dodržovat zásadu jakostního složení příbraného dělostřelectva a nerozdělovat je tak, že by jedna divise dostala jen 82mm minomety a druhá ostatní minomety a dělostřelectvo. Abychom plně využili výhod z přibrání plynoucích, je záhodno, aby byly k sobě přiřčeny oddíly, pluky stejných ráží a stejných druhů děl.

Hlavní zásadou při tom je, že přibíráme dělostřelectvo druhých sledů na ten směr, kde předpokládáme zasazení těchto druhých sledů, a to proto, aby nebylo ztěženo navracení příbraného dělostřelectva k jeho jednotkám.

Důležité při tom je také, abychom, pokud je to možné, přidělovali celé jednotky a netrhali organické jejich svazky, neboť to by také mohlo zavinit zpožděný návrat jednotek k jejich divisi.

Minomety pěších praporů a pluků všech jednotek druhých sledů se přibírají k minometným rotám a bateriím pěších praporů a pluků prvního sledu.

Jsou však známy z války též případy, kdy z tří minometných rot pluků pod velením velitele dělostřelectva pěšího pluku organizovaly minometné prapory a z tří minometných baterií pěších pluků divise se vytvořil pod velením nejstaršího velitele baterie minometný oddíl. V takovém případě za jistých pomínek uskutečnitelném, není využito v plné míře výhod přibrání výše uvedených. Domnívám se proto, že přibrat pěchotní minomety k jednotlivým minometným rotám a bateriím pěších praporů a pluků prvního sledu bude účelnější.

Jinak je tomu s přibráním oddílů dělostřeleckých a minometných a protitankového dělostřelectva.

A. M. Morak v přednášce „Dělostřelectvo v útočném boji pěší divise“ (překlad VTA z r. 1952 na str. 3) se o tom zmiňuje takto:

„Dělostřelectvo druhého sledu sboru a armády posilující pěší divisi v období dělostřelecké přípravy a podpory útoku, včleňuje se do sestavy divisní dělostřelecké skupiny.“

A. S. Ždanov v přednášce „Dělostřelectvo v útočném boji pěšího sboru“ (překlad VTA z r. 1952, str. 4) píše:

„Kromě posilového dělostřelectva může být v období dělostřelecké přípravy a podpory útoku použito dělostřelectva druhého sledu armády, které plní úkoly podle plánu sborové dělostřelecké skupiny. Dělostřelectvo divise druhého sledu sboru se používá v období dělostřelecké přípravy i podpory útoku; při tom plukovní dělostřelecké skupiny plní úkoly v sestavě divisních dělostřeleckých skupin prvního sledu a divisní dělostřelecká skupina v sestavě sborové dělostřelecké skupiny.“

Závěrem z uvedených zkušeností sovětských velitelů vidíme, že přibírali dělostřelectvo různými způsoby. Různé okolnosti a podmínky bu-

dou mít různý vliv na naše rozhodnutí pro rozdělení připraného dělostřelectva. Jednou bude při tom třeba přihlížet ke kvalitě velitelských kádřů, jindy k terénu nebo k úkolům a přistoupit i na variant zcela neobvyklý. Tvůrčí iniciativa dělostřeleckých velitelů při řešení této otázky může nám jen zdokonalit způsob použití připraného dělostřelectva, jestliže bude sledovat cíl a výsledky, kterých bylo na tomto poli dosaženo sovětskými dělostřelci v poslední válce.

Tento způsob dovedného použití dělostřelectva — připrání dělostřelectva druhých sledů — nám také vysvětluje, jak bylo možné ve Veliké vlastenecké válce v krátkých časových obdobích uskutečňovat jeden úder za druhým, nahromadit bez obtíží takový nebývalý počet dělostřelectva na těsných úsecích průlomu. Způsob připrání dělostřelectva je jeden z důležitých přínosů poslední války stalinskému vojenskému umění.

